

Preek Jozef – Karakter ontdekken en vormen

Tekst: Genesis 37:1-11

1 Jakob vestigde zich in Kanaän, het land waar ook zijn vader gewoond had. 2 Dit is de geschiedenis van Jakob en zijn nakomelingen.

Jozef, die inmiddels zeventien jaar was, weidde gewoonlijk samen met zijn broers de schapen en geiten; hij hielp de zonen van zijn vaders vrouwen Bilha en Zilpa, en alle praatjes die over zijn broers de ronde deden vertelde hij aan hun vader door.³ Omdat Israël al oud was toen Jozef werd geboren, hield hij meer van Jozef dan van zijn andere zonen, en hij had een prachtig bovenkleed voor hem laten maken in allerlei kleuren. 4 De broers zagen wel dat hun vader het meest van Jozef hield. Daarom konden ze Jozef niet uitstaan en kon er geen vriendelijk woord voor hem af.

5 Op een keer had Jozef een droom. Toen hij die aan zijn broers vertelde, kregen ze een nog grotere hekel aan hem. 6 'Moeten jullie nu eens horen wat ik heb gedroomd,' zei hij. 7 'We waren op het land schoven aan het binden, en toen kwam mijn schoof overeind en bleef rechtop staan. En jullie schoven gingen om die van mij heen staan en bogen daarvoor.' 8 Zijn broers zeiden: 'Dacht je soms koning over ons te worden? Wil je over ons heersen?' Vanwege dat gepraat over zijn dromen gingen ze hem hoe langer hoe meer haten. 9 Opnieuw kreeg hij een droom die hij aan zijn broers vertelde. 'Ik heb alweer een droom gehad,' zei hij. 'Nu bogen de zon, de maan en elf sterren zich voor mij neer.' 10 Toen hij dit aan zijn vader en zijn broers vertelde, wees zijn vader hem terecht: 'Zeg, wat is dat voor een droom! Moeten ik, je moeder en je broers ons soms voor jou komen neerbuigen?' 11 De broers konden Jozef wel vermoorden, maar zijn vader bleef nadenken over wat er gebeurd was.

De Preek Jozef – Karakter ontdekken

Het verhaal van Jozef is fascinerend van het begin (genesis 37) tot het einde (Genesis 50). Vijf episodes uit het levensverhaal van Jozef vertellen ons veel over het karakter van de mens en over het karakter van God. Ze bieden reflectie en heroriëntatie in de zoektocht naar antwoorden die ook ons vandaag bezighouden. 1. Hoe ga jij om met dromen en idealen? 2. Hoe ga jij om met een crisis? 3. Hoe toegewijd leef jij? 4. Hoe ga jij om met verleiding? 5. Hoe kun jij een genadevoller mens zijn?

Het laat ook vijf keer zien Hoe God in de wereld en ook in jouw leven met zijn vernieuwingswerk bezig is. Heerlijk dat God bezig is toen en nu met Jozef maar ook met ons!

- 1. Dromen.** Waar Jozef eerst de directe confrontatie met zijn broers moet zoeken gaat hij heimelijk achter hun rug om telkens naar vader Jakob om te roddelen over zijn broers. Daarnaast lezen we in het verhaal dat Jozef twee dromen droomt. Het is wel een vreemde droom waarin het lijkt alsof hij belangrijker zou worden dan zijn broers en zelfs dan zijn vader. Ze zouden voor hem neerbuigen, hem eren. In die tijd ondenkbaar dat zoiets zou gebeuren. De cultuur van die tijd dicteerde dat de vader te allen tijde hoofd van het gezin bleef en gerespecteerd ja zelfs geëerd moest worden. Vervolgens was de oudste zoon de belangrijkste enz.. Jozef kwam op plek 10, nou niet bepaald kanshebber om te 'regeren' over zijn andere familieleden. De woede van zijn broers en ook de vermaning van zijn vader Jakob lijkt dan ook op z'n plaats. Was het naïviteit of arrogantie van Jozef? Misschien wel een combi? Jozef heeft waarschijnlijk nog niet goed door dat de dromen die God hem geeft onderdeel uitmaken van Gods grote droom. Het bredere plaatje. Omgaan met grote dromen en idealen vraagt om karakter. Een karakter dat afgestemd is op God die als groot regisseur het wereldtoneel overziet en Jozef dromen geeft om zijn grote droom te verwezenlijken. God had namelijk grote beloftes gedaan aan de overgroot opa van Jozef. Gen. 12 beloftes aan

Abraham. Genesis 12:1-3 *“De HEERE nu zei tegen Abram: Gaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal. 2Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle volken van de aardbodem gezegend worden.”*

Hoe ga je om met dromen en idealen?

1: Onze idealen en dromen staan niet op zichzelf maar maken onderdeel uit van Gods grote plan. Lukt het jou, om de grote en kleine dromen en idealen in het leven te verbinden met God? Lukt het jou, om je dromen en idealen te zien als onderdeel van Gods koninkrijk dat doorbreekt op aarde? Nieuwe huis, relatie(s), hobby's, familie, nieuwe carrière of carrièrestap enz...

“Een mens stippelt zijn weg uit, de HEER bepaalt de richting die hij gaat.” (Spreuken 16:9)

- 2. Putmomenten.** Jozef zoekt zijn broers op ver buiten het bereik van hun vader. De broers zien hun kans schoon om af te rekenen met het lievelingetje van vader. Die verwaande klikspaan met z'n mooie jas en grote dromen. Vol haat en jaloezie grijpen ze Jozef en gooien hem in de put. Hij verliest alle zekerheden doordat hij zijn familie verloor want familie; gaf status, bezit, veiligheid enz.. kortom eigenlijk alles wat voor een mens belangrijk was in die tijd. Wat moet dat moment in de put met Jozef hebben gedaan? En zal hij als slaaf tijdens die lange reis naar Egypte gedacht hebben aan de dromen die God hem gegeven had? We weten het niet. Wat wel weten is dat Hij verderop in het verhaal zijn vertrouwen in God niet verloren is. En dat God hem ook niet uit het oog verloren is. Een heel voorstelbare reactie zou een gebroken karakter zijn. Eindigend in een Verbitterde, ontredderde en hopeloze Jozef.

Op een wonderlijke manier lijkt God veel vaker zo te werken. Job, Ruth, David, Esther en Jezus.

En misschien heb jij het gevoel dat je op dit moment psychisch, geestelijk of economisch in de put zit. De droom van het huwelijk/vriendschap/pensioen/promotie/nieuwe baan/nieuw huis/kerk/geloof lijkt compleet in duigen gevallen.

2. Hoe ga jij om met een crisis?

Jezus stapt bij ons de put in met zijn liefde en genade. De kans bestaat, en ik denk dat Jozef deze ervaring heeft gehad, dat je ontdekt dat God naast jou zit in de put. Niet zozeer om je problemen direct op te lossen maar om zichzelf aan jou bekend te maken. Als de enige op wie je werkelijk alle hoop kunt vestigen. Op wie of wat kan ik mijn leven bouwen. Wie of wat is het waard om mijzelf aan toe te vertrouwen. En juist in dergelijke nood hebben veel Bijbelse personen maar ook mensen in het hier en nu ontdekt dat het antwoordt ligt in een persoon. Deze persoon is in zijn leven zelf door de diepst mogelijke put gegaan. Hij heeft als het ware als enige mens echt helemaal alleen in de put gezeten. Jezus, de messias, Hij hing aan het kruis dat was zijn put en daar stapte Hij in zodat wij nooit alleen in een put zouden hoeven zitten. Juist op zo'n moment als je compleet radeloos bent kan je diep getroffen worden door de genade en liefde van Jezus die om je heen staat en je opzoekt daar waar alle andere mensen je verlaten hebben....

- 3. Toewijding.** Het verhaal gaat verder. Jozef wordt verkocht als slaaf in Egypte. In heel hoofdstuk 37 lijkt God geen rol te spelen. Hij wordt in ieder geval niet bij naam genoemd

door de schrijver. Nog voordat we weten hoe het met Jozef gaat lezen we aan het begin van hoofdstuk 39 *De Heer stond Jozef terzijde*. Jozef wordt hoofd van het huishouden van Potifar, een voornamelijk burger van de toenmalige wereldmacht Egypte. Een zeer verantwoordelijke job met de hoogste status die je ongeveer als slaaf kon ontvangen in die tijd. Het lijkt dus bergopwaarts te gaan. Jozef werd gezegend en was tot zegen voor het hele huishouden van Potifar. dat Samenspel tussen God die Jozef niet is vergeten en Hem terzijde staat. En Jozef die ondanks alle mogelijke twijfels over de uitvoering van Gods plannen en weggerukt van zijn familie toch doet wat binnen zijn mogelijkheden ligt. Namelijk toegewijd leven. Toegewijd aan God en toegewijd aan zijn taak en rol die hij van Potifar ontvangt is opmerkelijk. Ik raak altijd onder de indruk van geloofshelden uit de Bijbel zoals Jozef. En op een gezonde manier daagt de toewijding van Jozef ook mij en ons uit.

Vraag: 3. Hoe toegewijd leef jij?

1: God is ons toegewijd. Psalm 32:8 'Ik geef inzicht en wijs de weg die je moet gaan. Ik geef raad, op jou rust mijn oog.' Je mag er echt op vertrouwen dat God je door en door kent en dat Hij het goede met jou voor ogen heeft. En jou waar je ook gaat nabij is.

2: Denk even aan jouw werkgever. Of aan de rollen en taken die je deze week hebt. In hoeverre voel jij je dan toegewijd aan de taken en mensen om je heen en de verantwoordelijkheden die jij hebt ontvangen? Paulus schrijft *"Slaven, gehoorzaam uw aardse meester in alles, niet met uiterlijk vertoon om bij de mensen in de gunst te komen, maar oprecht en met ontzag voor de Heer. Wat u ook doet, doe het van harte, alsof het voor de Heer is en niet voor de mensen, want u weet dat u van de Heer een erfenis als beloning zult ontvangen – uw meester is Christus!"*

Ik zet me in voor de mensen om mij heen alsof de ander Jezus zelf zou zijn. Ik zet me in voor de taak die ik verricht alsof ik een stukje van Gods koninkrijk aan het meebouwen ben. Niet vanuit eigen kracht maar vanuit de mogelijkheden en kracht die Jezus in mij heeft gelegd.

- 4. Verleiding.** Misschien was iets van de droom van Jozef wel weer tot leven gekomen. Hij begaf zich immers onder de toenmalige wereldleiders. Maar dan slaat het noodlot een tweede maal toe. Hoe toegewijd je ook bent en hoe je karakter ook aan het groeien is, verleidingen zijn er altijd. Bij Jozef in de vorm van de vrouw van Potifar die seks verlangt met Jozef. Als Jozef karakter toont en weigert om met haar te slapen wordt hij ten onrechte van aanranding beschuldigd. Waar Jozef voorheen naar zijn vader om te roddelen. Confronteert hij nu de vrouw van Potifar. Daarin geeft hij twee argumenten. Wat veel laat zien over de toewijding van Jozef. Eén hij doet een beroep op zijn loyaliteit aan potifar en twee hij wijst de vrouw van potifar op zijn loyaliteit aan God. Jozef lijkt niet klein te krijgen want ook in de gevangenis ontvangt hij een belangrijke functie voor zo ver dat voor een gevangene in de gevangenis mogelijk was maakte hij ook hier indruk gevolgd door promoties. Want het was wederom God die Hem terzijde bleef staan.

4. Hoe ga jij om met verleiding?

1 Genade! Jezus kent elke verleiding en staat voor jou in wanneer je faalt. Daar waar wij de mist in gaan is genade.

2 Kracht! Ontdekking door Jozef, zet God tussen jou en de ander in. Vertrouw op God en zet Jezus altijd tussen jou en de ander in. Natuurlijk wij mogen steeds meer op Jezus lijken. Ik denk dat je

gerust kan zeggen dat Jozef in zekere zin steeds meer op Jezus begon te lijken, dat is karaktervorming in een notendop! Het meest krachtige wat Jozef herhaaldelijk doet is als het ware God tussen zichzelf en de ander inzetten! Hij laat God aan het woord en neemt zijn richtlijnen voor het leven als uitgangspunt en verdedigingsmechanisme.

5. Vergeving & Genade.

Wederom door dromen. Maar ditmaal door dromen van de Farao die Jozef dankzij inzichten die hij van God ontvangt kan uitleggen komt hij als onderkoning in op een na machtigste positie van het toenmalige wereldrijk Egypte. Door honger gedreven komen zijn broers en uiteindelijk zijn vader naar Egypte en buigen zich voor hem neer. Dankzij Gods genade was Jozef een veranderd mens. Hij leefde niet meer uit roddel of arrogantie. Hij was zo veranderd dat hij zelfs in staat was om zijn broers te vergeven. En was tot zegen voor zijn hele familie (inmiddels 72 mensen).

- a. Aan het eind van Jozefsleven ontdekken we dat Jozef geen haat of wrok koestert richting zijn familie die hem had uitgestoten. Sterker nog hij vergeeft hen van harte, laat het oordelen aan God over en zorgt dat zijn familie het aan niets ontbreekt. Hier laat het verhaal van Jozef voor een laatste keer het hart van God zelf zien. God zelf doet niets liever dan ons vergeven voor het feit dat wij maar al te vaak zonder Hem denken te kunnen leven. En Hij doet niets liever dan voor ons zorgen ons helpen zoals Jozef voor zijn familie zorg droeg.

De God van Jozef is ook onze God en in Jezus en door zijn Heilige Geest is Hij dichtbij. Dwars door al onze idealen, putmomenten, verleidingen, toewijding, genadevolle houding heen bouwt Hij zijn Koninkrijk! Amen!